

30. Курс советского уголовного права. Часть общая. – Т. 2. – Л.: Изд-во ЛГУ. – 1970. – 672 с.
31. Курс уголовного права. Общая часть. Т. 2. Учение о наказании: Учебник для вузов / Под ред. доктора юридических наук, профессора Н. Ф. Кузнецовой и кандидата юридических наук, доцента И. М. Тяжковой. – М.: Издательство Зерцало, 1999. – 400 с.
32. Постановка Пленуму Верховного Суду України від 22.12.95 р. № 22 “Про практику призначення судами Кримінального покарання” // Право України. – 1996. – № 4. – С. 65-71.
33. Постановка Пленуму Верховного Суду України від 26.02.99 р. № 2 “Про судову практику в справах про контрабанду та порушення митних правил” // ВВС України. – 1999. – № 2. – С. 2-5.
34. Российское уголовное право. Общая часть: Учебник. – М.: Спарк, 1997. – 454 с.
35. Советское уголовное право. Часть общая. – М.: Юрид. лит. – 1972. – 583 с.
36. Советское уголовное право. Часть общая. – М.: Юрид. лит. – 1982. – 439 с.
37. Спектор Г. Таможня дает добро? Предварительные итоги работы таможенной службы Украины // Финансовая Украина. – 1997. – 11 февраля. – С. 30.
38. Ткачук О. Дослідження в суді доказів, які характеризують особу підсудного // Право України. – 1996. – №12. – С. 47-48.
39. Уголовное наказание (монографическое исследование). Руководители авторского коллектива: академик НАН Украины, академик УАПН Шемшученко Ю. С., доцент Титаренко Ю. Л. – Киев-Донецк. – 1997. – 320 с.

*Р. Кулинич,
асистент кафедри математики,
статистики
та інформаційних технологій
ХІУП*

СТАТИСТИЧНЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЯК МЕТОД СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Одним з найбільш важливих методів соціологічного дослідження діяльності правоохоронних органів є метод статистичного спостереження. Позитивним при цьому є те, що анонімність анкетування надає можливість респондентам вільно висловлювати свої думки, а аналітику об'єктивно оцінити одержані результати. Сучасний етап боротьби із злочинністю вимагає від суспільства доводити до відома правоохоронних органів пануючі у думках громадян стереотипи щодо діяльності цих органів держави.

При проведенні даного дослідження була використана технічна підтримка Центру соціологічних досліджень Хмельницького інституту регіонального управління та права. Метою даного дослідження є вивчення суспільної думки про діяльність міліції регіону.

Основними завданнями спостереження були:

1. Дослідження результатів існування системи “населення – міліція”.
2. Виявлення проблемних питань діяльності міліції та шляхи їх усунення.

Об'єктом спостереження виступили студенти IV та V курсів юридичного факультету Хмельницького інституту регіонального управління та права, а одиницею спостереження – кожний окремий студент. Дослідження проводилось з 1.10.01 по 22.10.01. Формою спостереження було спеціально-організоване статистичне спостереження, вид спостереження – одноразове, суцільне. Опитування респондентів проводилося

шляхом анкетування. Всі зауваження та недоліки було виявлено при пілотному обстеженні та враховано в основному дослідженні.

В опитуванні взяло участь 160 респондентів (або 87,4% від загального числа опитаних) представників старших курсів Хмельницького інституту регіонального управління та права юридичного факультету. З цієї кількості 67 респондентів навчаються на V-ому курсі та 93 на IV, або 41,9% та 58,1% до загальної кількості опитаних відповідно. Серед респондентів було більше половини осіб жіночої статі - 53,1% (або 85 осіб) та 46,9% (або 75 осіб) чоловічої статі.

Середній вік опитаних студентів двох курсів складає 20,7 роки, при чому середній вік осіб жіночої статі менше на 2 місяці і складає 20,6 роки проти 20,8 років для осіб чоловічої статі.

В життєдіяльності нашої держави найбільше хвилюють опитаних такі питання, як: підтримання належного рівня матеріального благополуччя людей, дотримання прав і свобод людини та хід економічних реформ, стан здоров'я населення і криміногенна обстановка, що склалась на даний час. Також було виявлено хвилювання опитаних через корупцію, суцільну нестабільність, безробіття, зубожіння нації в цілому.

Більше третини опитаних вважають, що стан правопорядку в регіоні не змінився за останній рік. Інша третина взагалі необізнана з цим питанням і відповіді на поставлене запитання не може. Майже кожний п'ятий опитаний вважає, що стан правопорядку погіршився і кожний одинадцятий – покращився.

Більша половина респондентів (52,2%) вважають, що робота міліції регіону щодо забезпечення громадського правопорядку та боротьби зі злочинністю є незадовільною. Удвічі менша чисельність тих, хто оцінює роботу міліції регіону на "задовільно". Кожен п'ятий не володіє інформацією та не в змозі дати свою відповідь.

На думку респондентів, головними напрямками роботи міліції є: боротьба з організованою злочинністю, злочинами у сфері службової діяльності та обігу наркотичних засобів, боротьба із злочинами у сфері економіки. А такі види, як охорона громадського порядку, боротьба з крадіжками різних видів, вимаганням та рекетом займають загалом четверту частину в кількості отриманих відповідей на поставлене запитання. Були вказані оригінальні варіанти відповідей щодо визначення пріоритетних напрямків роботи міліції: захист життя і здоров'я громадян, боротьба з насиллям, безграмотністю, халатністю, лінню, боротьба з вбивствами. Хоча висловлюється думка, що робота міліції повинна бути направлена на підтримання правопорядку в цілому.

Кожен третій респондент вважає, що працівники міліції у більшій своїй мірі зловживають службовим становищем, кожен п'ятий – вважає, що працівникам міліції притаманна некомпетентність та грубість, майже кожний сьомий опитаний вважає, що до правопорушників не вживаються належні заходи боротьби з боку міліції. А ось такі риси, як оперативність, відмічає кожний тридцятий респондент, професіоналізм – всього чотири опитаних, уважність працівників міліції у ставленні до громадян – два респонденти.

Серед варіантів, які респонденти внесли самостійно, можна виділити такі: хабарництво, безграмотність, корумпованість вищих посадових осіб, зокрема ДАІ.

Більша половина (65,9% від загальної кількості отриманих відповідей на поставлене запитання) не була потерпілою від злочинів. Були потерпілими та заявили про цей факт у міліцію 7% респондентів, а не заявили майже 10% опитаних через такі причини, як невіра у спроможність міліції розкрити злочин (кожен 15-й), через небажання витратити час та зусилля (кожний 18-й), через можливість домогтися справедливості самостійно (кожний 28-й) та через малозначущість злочину або недостатність доказів.

Звертатись про допомогу до працівників міліції не доводилось більшій половині респондентів. З числа тих, хто звертався (58 чол. або 23,9% від загальної кількості отриманих відповідей на поставлене запитання) залишились незадоволеними

реагуванням кожен сьомий респондент, частково задоволеним є кожний одинадцятий та повністю задоволених на прохання про допомогу є майже 1% опитаних. Свою невдоволеність на реагування респонденти пояснюють так: питання залишилось не вирішеним (кожен одинадцятий), відвертим небажанням допомогти, грубістю (кожен чотирнадцятий), надмірною тяганиною при розгляді справи та витратами часу (кожний п'ятнадцятий), через непрофесіоналізм працівників міліції (кожний шістнадцятий). Вимаганням грошей або послуг за вирішенням питань у справі та тиском з боку працівників міліції з метою відкликання заяви, закрити справу, неспроможністю працівників міліції захистити від погрозу з боку злочинця – одинадцять відсотків опитаних.

Більшість опитаних частково задовольняє висвітлення діяльності міліції, хоча для кожного четвертого опитаного дана ситуація є незадовільною через таке коло проблем: необ'єктивність інформації, недостатню кількість матеріалів, що пропонується широкому загалу. Потрібно звернути увагу на те, що респонденти (кожен 33-й) відмітили варіант надмірної деталізації дій злочинців, а це призводить до “розуміння” на рівні підсвідомості поведінки злочинця, що на нашу думку є вірний шлях до подальшої деградації суспільства. Підтвердженням цього слугує те, що тільки для чотирьох респондентів теми, яким присвячені матеріали, неактуальні і нецікаві. Вважаємо за доцільне пропонувати ввести добре продуману та далекоглядну цензуру в засобах масової інформації.

Практика спілкування керівників ОВС з населенням знайома тільки 22,5% від загальної кількості отриманих відповідей. Отримали юридичну допомогу в органах внутрішніх справ, громадських приймальнях всього 2,5% від загальної кількості отриманих відповідей на поставлене запитання.

Для вдосконалення роботи міліції, на думку респондентів, потрібно посилити вимоги під час добору на службу та відповідальність працівників міліції і вдосконалити законодавство, а також підвищити заробітну плату та рівень їх соціальної захищеності.

Повідомити міліцію про вчинений злочин або підготовку до нього та виступити як свідок чи понятий – це ті форми, в яких респонденти погодилися б сприяти роботі міліції у боротьбі зі злочинністю. Поряд з тим, кожний четвертий не вважає за необхідне брати участь у такій роботі.

Підсумовуючи викладені дані можна стверджувати, що інформаційний бік діяльності правоохоронних органів, і зокрема міліції, вимагає кардинальних змін. Зазначені під час опитування положення пояснюються буквально організаційними та технічними недоліками, але пов'язані не в останню чергу з низькою ефективністю роботи по висвітленню у засобах масової інформації позитивних сторін, здобутків у сфері боротьби зі злочинністю.

1. Кулинич О.І. *Теорія статистики: Підручник. 2-е доп. і доопр. видання.* - К-д: Державне Центрально-Українське видавництво, 1996. - 228 с.

2. Почепцов Г.Г. *Паблік рилейшнз для професіоналов.* - М.: Рефл-бук, 2000. - 624 с.

3. Королько В.Г. *Основи паблік рилейшнз.* - М.:Рефл-бук, 2000. - 528 с.

